

Egy állítás, egy kihívás egy vállalás az iskolai könyvtárakért

A Könyvtárostánárok Egyesülete felszólalása a

*Közös szakmai állásfoglalás a könyvtárak jövőjéről*¹ c. dokumentum apropóján

Kecskemét, 2026. június 27.

1 állítás

Az iskolai könyvtárak stratégiai jelentőségűek

Az egyetlen könyvtártípus, mellyel a tankötelezettség miatt mindenki találkozik egy meghatározó életszakaszában földrajzi és társadalmi helyzetétől függetlenül. Képes **egyenlő hozzáférést és esélyeket biztosítani minden használójának**, amennyiben biztosítja ezt a jogát az iskola és a könyvtári rendszer, az intézmény. Az iskola kis közösség, így könyvtára közvetlenül megszólíthatóan tudja a könyvtárakat, a könyvtárakhoz kapcsolódó értékeket, a tudást közvetíteni ott és akkor és egész életre vonatkozóan megalapozva a tanulók, az iskolai dolgozók és a pedagógusjelöltek felé.

Kiemelten fontos, hogy ez a könyvtártípus több lehetőséget kapjon lehetőségeinek kiaknázására, szakmai erejének megmutatására, hogy képes a hagyományos értékekre alapozva a fiatalokkal együtt élve, kihívásaikra értőn reagálva, fejlődve dolgozni a könyvtárak közös céljaiért. A 21. századi iskolában kiemelt jelentőségű az információs műveltség, az információ hatékony, kritikus és etikus használata. Ehhez szükséges a könyvtárostánári tudás, támogatás.

Talán ez az a könyvtártípus, mely a hagyományos könyvtári élmény biztosítása mellett a leggyorsabban képes reagálni az új kihívásokra is, alkalmazkodni a fejlődéshez és ebben segítik a modern oktatási, társadalmi, szülői és tanulói elvárások.

1 kihívás

Az iskolai könyvtárak jelenlegi állapota és kettős kötődése

Az iskolai könyvtárak jelenlegi állapotukban nem mindenhol tudják betölteni szerepüket. Számos helyen nincs is, máshol probléma a nyitvatartás, a szakember, az állomány, az infrastruktúra és a könyvtárhasználat tanítása. Miközben sok iskolában magas színvonalon támogatja a gyerekeket és az iskolai dolgozókat.

A fejlődést, a változást nehezíti, hogy az iskolai könyvtárak az oktatási és a kulturális szféra metszetében működnek mind az irányítást mind a napi feladatokat, szakmai együttműködést illetően. A kettős kötődés mindig is folyamatos kihívások elé állította az iskolai könyvtárakat, de az elmúlt évtizedekben különösen szembetűnően egyik ágazat sem tesz érdemben a hatékony működésért.

Az iskolai könyvtárak kettős kötődése és jelenlegi állapota szoros összefüggésben van, hiszen a szakmai feladatok értelmezési nehézségei, a pályázati lehetőségek elmaradása, a szolgáltatást és a tervezhető fejlesztéseket is nehezítik.

¹ EKK - EKE - IKSZ - KTE - MKE - MOKSZ: Közös szakmai állásfoglalás a könyvtárak jövőjéről.

Könyvtárszakmai Kerekasztal, 2026.05.13. URL:

https://portal.ktep.hu/sites/default/files/konyvtarszakmai_kerekasztal_allasfoglalas2026.pdf

1 vállalás

Széleskörű társadalmi párbeszéd megkezdése

Jellemzőnk a nyitottság és aktív részvétel, kezdeményezés a közös munkára, közös gondolkodásra a könyvtárügy és az oktatásügy területén mind a dolgozókkal, mind a használókkal.

A más könyvtári területekkel közösen megfogalmazott és az iskolai könyvtári vízió megvalósulásához vállalat teszünk egy széleskörű szakmai és társadalmi párbeszéd megkezdésére az iskolai könyvtár lényegéről és annak megvalósulási feltételeiről. Ennek eredményeit felajánljuk egy teljesebb körű társadalmi egyeztetés alapjául. A már megindult párbeszéd, a pontok fogalmazása jelenleg harmadik fázisában tart, ahol a könyvtári és oktatási dolgozók véleményét várjuk, hogy ősszel még szélesebb körben folytathassuk.

Az iskolai könyvtárak 6,5 pontja

Vízió

A jól működő iskolai könyvtár minden tanuló és iskolai dolgozó számára hozzáférhető, az iskola céljaihoz és a helyi közösséghez illeszkedő fizikai és digitális állománnyal, könyvtári térrel, könyvtárpedagógiai tevékenységgel támogatja a 21. századi készségek és azon belül kiemelten az olvasás és az információs műveltség fejlesztését, az alkotást. Biztonságos és közösségi valós térrel, az olvasmányélményekkel és a személyes, szakképzett könyvtárostanári jelenléttel hozzájárul a mentális jólléthez. A könyvtári rendszer részeként az információkhoz és a kultúrához való hozzáférés, a csoportos és egyéni, önálló tanulási utak, inspirációk és élmények biztosításával pedig segít növelni a kulturális tőkét, a tantárgyi és a kereszttantervi célok megvalósítását, a demokratikus jogok gyakorlását és ezen keresztül is tesz az esélyegyenlőtlenségek csökkentéséért.

A vízió eléréséhez szükséges feltételek:

1. Működő iskolai könyvtár minden iskolában

valódi hozzáférés minden gyereknek, minden dolgozónak, szolgáltatóképesség, intézményi szintű tervezés, minőségi terek, eszközök, költségvetés

2. Szakképzett, főállású könyvtárostanár(ok) és könyvtáros(ok)

státusz, besorolás jogi, szervezeti, anyagi feltételei, együttműködés, könyvtári munka védelme

3. Összehangolt kereszttanterv az információs műveltség fejlesztésére

tanterv, tervszerű képessé tétel, nemcsak elvárások intézményi szintű fejlesztés, könyvtárpedagógiai program, könyvtárostanári kompetencia

4. Állományfejlesztési lehetőségek mindenkinek

korszerűsítés, folyamatos, tervszerű, autonóm, átlátható, helyi igények alapján

5. Központi, területi szakmai szolgáltatások, támogatás, képzés

szaktanácsadás, módszertani fejlesztés, (tovább)képzés, pedagógiai könyvtári rendszer, ellenőrzés

6. Autonóm, együttműködő, emberközpontú, tanuló szervezeti kultúra

intézményi, regionális, országos, idő és keret az igények, célok egyeztetésére, a tanulásra, munkaközösség

6,5. Valós és használható adatok a jelenlegi helyzetről

statisztika, kutatás